

Парфьонова Альбіна Олександрівна,

курсант другого курсу факультету підготовки фахівців для підрозділів превентивної діяльності Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ

Науковий керівник:

Резворович Кристина Русланівна,

кандидат юридичних наук,

завідувач кафедри цивільного права та процесу факультету підготовки фахівців для підрозділів кримінальної поліції Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ

ГЕНДЕРНА РІВНІСТЬ БАТЬКІВ У ПРАВАХ ЗА ДИТИНУ

Рівність є основою суспільства, яка прагне до соціальної справедливості та поваги до прав людини. Але, на жаль, в силу тих чи інших причин, жінки піддаються дискримінації практично у всіх сферах життєдіяльності. Інколи, батьки малолітньої дитини не можуть домовитися, з ким із них повинен залишитися дитина, вони йдуть до суду по рішення. У той час, коли законодавство України та Конвенція про права дитини ООН 1989 проголошують принцип рівності батьків і захисту найкращих інтересів дитини, національна судова практика йде іншим шляхом і в більшості випадків віддає перевагу матерям. [1]

Проблема такої гендерної рівності батьків у правах за дитину досліджували сучасні вітчизняні та закордонні науковці, зокрема, Т. Ганзицька, Н. Грицяк, О. Дашковська, І. Клецина, Лора Лукас, Лорна Сайц, Т. Фулей, О. Кісь, Н. Шостак та іншими. Зазвичай питання гендерної рівності батьків в наш час є складовою розвитку суспільних відносин в нашій країні, повністю не вирішена та потребує подальших наукових досліджень.

Батьківство — один із найбільш гендерованих інститутів і практик, де гендер «працює» найвиразніше. Материнство тісно пов'язують із жіночою самореалізацією в суспільних установах і в соціалізації дівчат; дослідження свідчать, що навіть у сім'ях, налаштованих на рівний розподіл обов'язків, народження дітей стає чинником повернення до традиційного укладу, а гендерний розрив в оплаті праці виникає передусім коштом жінок-матерів.

Права та інтереси дитини під час розлучення батьків захищені чинним законодавством, наприклад: Сімейним кодексом України, Законом України «Про охорону дитинства» та міжнародною «Конвенцією про права дитини». Стаття 9 Конвенції про права дитини зазначає, що "дитина, яка не проживає з одним або обома батьками, має право підтримувати прямий контакт з обома батьками, за винятком випадків, коли це суперечить інтересам дитини". [2]

Згідно з ч. 2 ст. 3 Сімейного кодексу України, дитина належить до сім'ї своїх батьків і тоді, коли спільно з ними не проживає. Тобто дитина є членом сім'ї і для матері, і для батька. Фактично чимало батьків стикаються з порушенням прав одного з батьків після розлучення, що, як бачимо, викликає закономірний опір.

В європейських державах у вирішенні проблем спілкування батьків та дітей після розлучення застосовується метод підходу, згідно з якими відносини батьків та дітей розглядаються як соціальні, а не тільки біологічні, враховуючи виключно інтереси та права дитини. Під час винесення рішення судді відштовхуються не лише від принципу гендерної рівності батьків, але й беруть на себе функцію визначення ступеня прихильності дитини до одного з батьків, ступінь впливу дорослих на формування думки дитини, особливості ставлення дитини до батька та матері із залученням експертів-психологів або без них. Основною відмінністю європейського законодавства полягає в чіткому розумінні законодавчого формулювання позиції держави та закріплення інтересів дитини як найвищої цінності. [3]

Українські суди майже в усіх випадках спорів між батьками про визначення місця проживання малолітньої дитини ухвалюють рішення на користь матері. Тобто, в розумінні судових органів України, лише, якщо матір зловживає алкоголем, наркотиками або не має сталого заробітку, у батька з'являється шанс домогтися, аби дитина проживала з ним. На практиці

РОЛЬ ПРИВАТНОГО ПРАВА УКРАЇНИ В ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ПРАВ ЛЮДИНИ

спостерігається те, що визначення місця проживання малолітніх дітей з батьком, не зважаючи на те, що за його місцем проживання створені всі необхідні умови для життя та розвитку дітей, за рішенням суду дітей залишають матері. Навіть, не враховуючи, що органи опіки та піклування рекомендують суду визначити місце проживання дітей з батьком, а психолог підтверджує особисту емоційну прихильність дітей до батька – суд приймає рішення на користь матері. І тут постає питання дотримання гендерної рівності.

За статтею 8 Європейської конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, Україна «має позитивний обов'язок вживати всіх можливих заходів для сприяння контактам дитини і того з батьків, хто проживає окремо, а непорозуміння між батьками не позбавляють державу від її обов'язків».

Проте системи підтримання регулярних контактів з дитиною, яку мати може перевезти для проживання до іншого регіону, в Україні просто не існує. Неefективність української системи виконання судових рішень постає перед чоловіком-батьком в усій своїй красі. [4]

Вважаємо, що українській судовій системі необхідно почати звертатися до європейської практики: ухвалюючи рішення, суди повинні досліджувати всі аспекти справи щодо проживання з яким із батьків найкраще забезпечити права та інтереси дитини.

Підсумовуючи дослідження проблеми гендерної рівності батьків у правах дитини, можна зробити висновок, що сучасна українська сім'я поставлена в досить жорсткі й надто складні умови. Економічні негаразди впливають на психологічний клімат у родині, вони часто стають причиною конфліктних ситуацій і навіть насильства в сім'ї.

Досягнення гендерної рівності може вимагати вжиття специфічних заходів, спрямованих на усунення гендерних диспропорцій або гендерної нерівності прав за дитину. Проте планування та реалізації заходів, спрямованих на розв'язання проблеми гендерної нерівності батьків у правах за дитину, необхідно досліджувати цю проблему надалі.

Бібліографічні посилання:

1. Ганзицька Т.С. Принципи права в механізмі забезпечення гендерної рівності в Україні: автореф. дис. ...канд. юрид. наук: 12.00.01 / Маріупольський державний університет. Маріуполь, 2013. 20 с.
2. Конвенція про права дитини (20 листопада 1989 року). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/995_021 (дата звернення: 15.11.2019)
3. Лисечко К. Гендерна рівність батьків у правах за дитину. Юридична Газета, 23 січня 2017 р. №2-3
4. Фулей Т. І. Гендерна рівність при здійсненні правосуддя. К.: Ваіте, 2016. 180 с.

Пархоменко Анастасія Олегівна,

курсант четвертого курсу факультету підготовки фахівців для органів досудового розслідування Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ

Науковий керівник:

Давидова Наталія Валентинівна,

кандидат юридичних наук,
викладач кафедри цивільного права та процесу факультету підготовки фахівців для підрозділів кримінальної поліції Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ

ІНСТИТУТ ЗАХИСТУ У ЦИВІЛЬНОМУ СУДОЧИНСТВІ

Сьогодні, Україна є суб'єктом міжнародних відносин, політикою якої є тримання курсу на євроінтеграцію, що є певним поштовхом на прийняття та зміну чинних нормативно-правових актів урядом країни, відповідно до норм міжнародного законодавства. Наразі, система національного